



Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:6) om hästhållning L101

Sammanfattning

Författningen omfattar regler och allmänna råd för hållande av häst.

Innehållsförteckning

1. Författningen.....1
2. Bakgrund.....1
3. Specialmotiveringar.....2

1. Författningen

Författningen innehåller djurskyddsregler för dem som håller häst.

2. Bakgrund

Regler för hållande av häst har tidigare funnits i Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:17) om djurhållning inom lantbruket m.m. Hästsektorns starka tillväxt och särskilda förutsättningar har skapat ett behov av ett specifikt regelverk för häst.

Postadress

Box 80
532 21 SKARA

Besöksadress

Peter Hernqvistgatan 10
532 30 SKARA

Telefon/Telefax

0511-274 00 tfn (vx)
0511-274 90 fax

E-post/Internet

registrator@djurskyddsmyndigheten.se
www.djurskyddsmyndigheten.se

3. Specialmotiveringar

Kap	Författningstext	Motivering
1 kap	1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid all hästhållning om inte annat anges i föreskrifterna.	I samband med vissa djurhållningar finns särskilda regler. Vilka dessa är framgår av 1 kap 4 §.
	2 § Hästar får hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i dessa föreskrifter om en veterinär har ordinerat detta av veterinärmedicinska skäl.	Ett djur kan av veterinärmedicinska skäl behöva hållas eller skötas på annat sätt än vad som medges i denna författning. Oavsett vilket veterinärmedicinskt skäl som ligger till grund för åtgärden skall den i varje enskilt fall vara ordinerad av veterinär.
	<p>3 § Ord eller uttryck som används i denna författning har följande betydelse:</p> <p><i>avvänjning</i>: process som innebär att fölet skiljs från stoet, bl.a. i syfte att få stoets mjölkproduktion att upphöra,</p> <p><i>dB</i>: enhet för mätning av bl.a. ljudnivå (ljudtrycksnivå). "A" anger att den ingående ljudstyrkan vägts över det standardiserade A-filtret före nivåangivelsen. dBskalan är logaritmisk; en ökning eller minskning av ljudnivån med 10 dB uppfattas av det mänskliga örat som en fördubbling respektive halvering av ljudstyrkan,</p> <p><i>grovfoder</i>: stråfoder som vanligtvis utgörs av gräs, hö, hösilage, ensilage eller halm,</p> <p><i>hovbeslag</i>: material eller anordning som skyddar, understödjer eller ger fäste åt hästens hov, t.ex. hästskor, barfotaboots eller hovplast,</p> <p><i>individuell uppstallning</i>: hästar som inhyses en och en, vanligen i spilta eller box,</p> <p><i>häst</i>: hästar, ponnyer, åsnor samt korsningar mellan dessa,</p> <p><i>kalla årstiden</i>: den tid på året då betestillväxt inte sker,</p> <p><i>korttidsuppstallning</i>: inhysning av hästar i permanenta eller tillfälliga stallar under maximalt fem dygn, exempelvis gäststallar i samband med</p>	

<p>tävling. Om syftet är att en häst ska stanna på platsen mer än fem dagar är det fråga om stadigvarande uppställning från första dagen,</p> <p><i>ligghall</i>: stall med liggplatser för lösgående hästar. Hästarna hålls inte instängda i stallet utan kan själva välja när de vill använda det,</p> <p><i>mankhöjd</i>: lodrätt avstånd mellan mankens högsta punkt och det plan som hästen står på,</p> <p><i>nödventilation</i>: alternativ ventilationslösning för mekaniskt ventilerade häststallar som upprätthåller en godkänd luftmiljö och som fungerar även vid strömavbrott, exempelvis öppningsbara fönster,</p> <p><i>ppm</i>: koncentration av ett visst ämne mätt i miljondelar (parts per million),</p> <p><i>stadigvarande uppställning</i>: hållande av en häst i en byggnad i hästens ordinarie utrymme såsom t.ex. en box, lösdrift etc.</p> <p><i>stadigvarande hästhållning</i>: när hästar hålls i sin hemmamiljö t.ex. hos sin ägare, tränare eller fodervärd,</p> <p><i>stall</i>: byggnad för hållande av djur,</p> <p><i>termisk komfort</i>: hästarna har termisk komfort inom den s.k. termoneutrala zonen. I denna zon kan hästarna utan svårigheter upprätthålla sin värmebalans.</p> <p>Den termoneutrala zonen begränsas nedåt av den nedre kritiska temperaturen och uppåt av den övre kritiska temperaturen. När omgivningen har en temperatur under den undre kritiska temperaturen måste hästarna öka sin ämnesomsättning och äta mer foder för att behålla sin kroppstemperatur. Vid temperaturer över den övre kritiska temperaturen kommer hästarnas kroppstemperatur att stiga på grund av att de av fysikaliska skäl inte kan bli av med sin överskottsvärme. De kritiska temperaturgränserna påverkas av en mängd faktorer såsom hästarnas vikt, hästarnas hälsa, utfodringsintensitet, lufthastighet, luftfuktighet, liggytor,</p>	
--	--

<p>strö, antal hästar i gruppen samt hästarnas möjlighet till rörelse, <i>utgångshäst</i>: en häst som går ute eller har möjlighet att gå ut på betesmark eller i rasthage mer än 16 timmar per dygn under den kalla årstiden då betestillväxt inte sker, <i>ätspilta</i>: spilta som hästen endast vistas i under korta perioder för att äta.</p> <p>4 § Grundläggande bestämmelser om hur djur ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen.</p> <p>För hästar som hålls för offentlig förevisning gäller även Djurskyddsmyndighetens föreskrifter (DFS 2004:19) om djurhållning i djurparker m.m.</p> <p>För hästar som hålls på cirkus gäller även Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:2) om cirkusdjur.</p> <p>För hästar som hålls som försöksdjur gäller även Djurskyddsmyndighetens föreskrifter (DFS 2004:15) om uppfödning, förvaring, tillhandahållande och användning m.m. av försöksdjur.</p> <p>Bestämmelser om träning och tävling med hästar samt om dopning finns i Djurskyddsmyndigheten föreskrifter (DFS 2005:1+2) om tävling och träning med djur.</p> <p>Bestämmelser om transport av hästar finns i Rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 samt Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:10) om transport av levande djur.</p> <p>Bestämmelser om förprovning av häststallar finns i Djurskyddsmyndighetens föreskrifter (SJVFS 1999:95) om förprovning.</p>	
--	--

<p>2 kap</p>	<p>1 § Hästars behov av social kontakt ska tillgodoses.</p> <p><i>Allmänna råd till 2 kap. 1 § Hästar bör hållas tillsammans med artfränder.</i></p>	<p>Hästar är flockdjur. Frilevande hästar lever i små grupper om 5-10 djur. De har ett behov av social, helst fysisk, kontakt med andra men har även socialt utbyte av andra hästar inom syn- och hörselavstånd. En häst som utan att visa tecken på akut stress, stereotypier eller apati, står ensam i ett stall nattetid men dagtid vistas i hage där den har andra hästar i omedelbar närhet som den kan se och höra, har förmodligen fått ett minimibehov av social kontakt uppfyllt. Om däremot en häst står avskilt i ett stall där det finns andra hästar som den inte kan se eller höra, och hästen ifråga visar tecken på akut stress, stereotypier eller apati, kan det ifrågasättas om dess behov av social kontakt är tillräckligt tillgodosett. För vissa individer kan kravet uppfyllas genom kontakt med andra sociala djurslag såsom nötkreatur eller får. Människor kan uppfylla det sociala behovet hos vissa hästar. Det gäller om hästen har kontakt med människan under stor del av dagen. Exempel på detta är hästar som används i skogsarbete eller vallning av andra flockdjur.</p> <p><i>I många fall krävs att en häst hålls med en annan häst för att behovet av social kontakt ska tillgodoses. Detta innebär inte att de måste vistas i samma hage, även om det är att föredra. Hästarna bör stallas upp så de kan ha fysisk kontakt. För att hästen ska få ett väl fungerande socialt beteende är det mycket viktigt att unga hästar hålls och rastas med artfränder.</i></p> <p><i>Vilket socialt utbyte ett djur har med en individ av annan art beror till stor del på vilken uppväxtmiljö/tidiga upplevelser djuret haft. Ett djurs sociala utbyte av en människa beror även det på uppväxt och tidiga upplevelser av människor. De djur som inte har haft någon kontakt alls med artfränder sedan födseln uppvisar sådana beteenden (onormala beteenden) som gör att de senare i livet är mycket svårare att sammanföra med en artfrände.</i></p>
---------------------	---	---

	<p>2 § När hästar förflyttas ska de hanteras lugnt. Hästarna ska ha tillräckligt med utrymme för att kunna förflytta sig.</p> <p><i>Allmänna råd till 2 kap. 2 § Förflyttning av hästar bör inte ske genom koppling till motorfordon.</i></p>	<p>Att hästarna stressas och rusar innebär en skaderisk.</p> <p><i>Hästar är flyktdjur och en koppling genom att exempelvis binda fast hästen i ett motorfordon, kan innebära en stor risk för hästen om den blir skrämmd.</i></p>
	<p>3 § Hästar ska hållas tillfredsställande rena.</p>	<p>Hårremmen ska hållas fri från gödsel och urin. Bädden ska vara i sådant skick att hästarna inte blir blöta av urin när de ligger ner. Gödsel och urin kan orsaka inflammation i huden. Att rulla sig i sand och lera är en form av pälsvård som många hästar gärna ägnar sig åt. Lera i hårremmen kan därför accepteras under förutsättning att huden är oskadd och att yttemperaturen inte kräver en väl isolerande hårrem. I fuktigt väder finns det risk för att vanliga jordbakterier orsakar en hudinfektioner.</p>
	<p>4 § Hästarnas hovar ska inspekteras regelbundet och verkas vid behov. Hovarna ska vid behov förses med hovbeslag.</p>	<p>Hovarnas slitage påverkas av underlag, hornkvalitet, hästens benställning och hur mycket hästen rör sig. Många hästar sliter hovarna ojämnt och behöver verkas regelbundet för att inte leder och ligament ska snedbelastas. Hovarna får inte bli för långa, höga eller asymmetriska. Även hovarnas undersida ska kontrolleras. Bärandsröta med inpackning av jord etc. kan utvecklas till s.k. "white line disease" en hovsjukdom med uppluckring av hornet i vita linjen och en underminering av hovväggen. Det är av stor vikt att hovarna verkas på ett sådant sätt att hästen inte blir ömfotad på de underlag där den normalt vistas och används. Hästar som rids och körs på hårda underlag som grusvägar blir ofta hovömma. Av djurskyddsskäl behöver de då förses med beslag. Detsamma gäller om underlaget är halt. Vid halka är det ofta nödvändigt att förse hästen med broddade beslag.</p>
	<p><i>Allmänna råd till 2 § djurskyddslagen Hästarnas känselhår bör inte klippas</i></p>	<p><i>Känselhår runt mule och ögon klipps ibland bort av estetiska skäl. Dessa hår har</i></p>

	<p><i>av eller på annat sätt avlägsnas annat än av veterinärmedicinska eller funktionella orsaker.</i></p> <p><i>Med känselhår avses de speciella, hårda hårstrån på mule och runt ögonen som hästen använder för sin känsel.</i></p>	<p><i>en viktig funktion och bör inte avlägsnas. Eftersom hästens synfält är begränsat är den beroende av att kunna känna på och förutsäga sin närmaste omgivning med hjälp av känselhåren. Om håren avlägsnas kan det leda till stress och oro hos hästen.</i></p>
	<p>5 § Föl ska avvänjas på ett sätt som tar hänsyn till deras psykiska och fysiska hälsa.</p> <p>Allmänna råd till 2 kap. 5 § Följande metoder utgör exempel på när fölets psykiska och fysiska hälsa kan anses vara tillgodosedd vid avvänjning:</p> <p>1. <i>Naturlig avvänjning – fölet går med stoet till dess stoet inte längre tillåter diande. Detta sker vanligen då fölet är 8-10 månader gammalt om stoet är dräktigt.</i></p> <p>2. <i>Successiv avvänjning – fölet avvänjs under några veckors tid genom att del av dygnet vistas i utrymme omedelbart intill stoets utrymme med möjlighet till fysisk kontakt men inte till diande alternativt vistas i utrymme tillsammans med fölgrupp. Resterande del av dygnet går fölet tillsammans med stoet. Denna typ av avvänjning kan påbörjas tidigast vid 5 månaders ålder.</i></p> <p>3. <i>Avvänjning med hjälp av fölgrupp – fölet går direkt från stoet till en invand (för fölet tidigare känd) fölgrupp.</i></p>	<p>Det förekommer att hästägare vänjer av fölen alltför tidigt och abrupt vilket är negativt för både föl och sto. Föl har, precis som alla andra däggdjursungar ett starkt sugbehov som avtar med åldern. Får fölet inte utlopp för detta behov uppstår frustration som kan leda till onormala beteenden. Socialt är det viktigt att fölet får gå kvar hos stoet och näringsmässigt är fölet beroende av mjölken för en jämn tillväxt. Stoet kan drabbas av juverproblem om fölet skiljs av under höglaktation. Först vid 5 månader är fölets matsmältningsapparat tillräckligt utvecklad för att helt klara sig utan stömjölk. Ston som betäckts på nytt kan behöva återhämta sig näringsmässigt inför nästa fölning</p>

	<i>Denna typ av avvänjning kan tidigast påbörjas när det yngsta fölet är 5 månader.</i>	
	<p>6 § Utrustning som används till hästar ska vara väl anpassad, utformad och anbringad samt i sådant skick att den inte orsakar skador eller sjukdom.</p> <p><i>Allmänna råd till 2 kap. 6 § Täcken bör enbart användas vid behov och då huvudsakligen som skydd mot kyla, väta eller insekter.</i></p>	<p>Dåligt anpassade sadlar och selar kan åstadkomma skador på hästarna som leder till avsevärt lidande. Skydd, bett och annan utrustning kan, om de är olämpligt utformade och anbringade ge upphov till tryckskador och skavsår. Täcken används ofta och även dessa måste anpassas så de sitter väl för att undvika skavsår och att hästen trasslar in sig i gjordar och bensenören. Om blöta eller fuktiga täcken, vojlockar och vaddstycken används på hästar kan hudproblem uppstå. Bakterier gynnas av den varma och fuktiga miljö som uppstår under utrustningen samtidigt som hudens yttre skyddande keratinskikt luckras upp av vätan och risken ökar för att hästen ska drabbas av hudinfektioner.</p>
	<p>7 § Vid uppbindning får endast grimma, halsrem eller motsvarande användas.</p>	<p>Vid uppbindning ska konventionell grimma, halsrem eller motsvarande användas för att undvika skador i mun, nacke m.m.. Grimma med smala remmar eller rep ger ett högt lokalt tryck över nacken om hästen kastar sig bakåt och ska därför inte användas i samband med uppbindning. Inte heller grimma med löpande nosrem ska användas vid uppbindning.</p>
	<p>8 § Löpande grimskäft ska användas vid uppbindning i spilta. Detta gäller inte vid tillfällig uppbindning.</p>	<p>För att minimera risken för att hästar som står uppstallade i spilta fastnar ska grimskäftet vara försett med klots eller annan stoppanordning och löpa igenom en ring eller motsvarande. Uppbindningsanordning där grimskäftet löper på en vertikal stång utan att vara löpande genom ring är inte likvärdigt eftersom det begränsar hästens möjlighet att röra huvud och hals sidledes t.ex. för att klia sig.</p>

	<p>9 § En häst som hålls uppstallad i spilta ska bindas så att den kan ligga med huvudet vilande mot underlaget.</p>	<p>Hästar behöver vila sitt huvud mot underlaget för att sjunka in i REM-sömn. Den djupa sömnen är viktig för kroppens återhämtning.</p>
	<p>10 § En häst får inte hållas bunden i spilta mer än sammanlagt 16 timmar per dygn. Detta gäller dock inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. om det är nödvändigt för att skydda hästen vid onormala väderleksförhållanden, 2. om det är nödvändigt för att skydda hästen från skador eller sjukdom vid onormala markförhållanden som inte kunnat förebyggas, 3. om det är nödvändigt för att skydda hästen mot allvarliga insektsangrepp, eller 4. om det finns en omedelbar fara för rovdjursangrepp som rimligen inte kan undanröjas på annat sätt. 	<p>Uppbindning i spilta innebär en fixering som hindrar hästen från att utföra vissa beteenden som att röra sig och klia sig. Hästar rör sig normalt under större delen av dygnet. Hästars fysiologiska behov av rörelse kan kopplas till förbättrad blodcirkulation och tarmmotorik. Brist på rörelse ökar risken för stereotypa beteenden. Onormala väderleksförhållanden såsom stormar, kraftiga åskväder etc. kan innebära risk för hästar att vistas utomhus och det kan därför vara nödvändigt att skydda dem inomhus. Onormala markförhållanden som inte kunnat förebyggas och som kan innebära skade- eller sjukdomsrisker för hästar kan exempelvis uppstå vid ovanligt kraftig nederbörd, snabb snösmältning av större mängder snö, underkylt regn etc. Under betessäsongen förekommer i vissa delar av landet stora mängder bitande eller blodsugande insekter såsom myggor, knott eller broms. Hästarna kan behöva hållas inne för att skyddas mot dessa. Detsamma gäller även vid omedelbar fara för rovdjursangrepp.</p>
	<p>11 § En häst får endast tillfälligtvis hållas bunden på annan plats än i spilta och den ska då hållas under uppsikt.</p>	<p>I samband med långturer eller kortvariga besök på olika anläggningar, skötsel av hästen i boxen etc. kan det vara nödvändigt att binda upp hästen tillfälligt. Eftersom uppbindning på andra ställen än spilta sannolikt ökar risken för att hästen kan fastna, kasta sig etc. ska hästen hållas under uppsikt. Med uppsikt menas att man finns inom syn- eller hörselavstånd från hästen och kan ingripa vid problem inom några sekunder.</p>

	<p>12 § När hästar hålls på bete får deras rörelsefrihet inte begränsas genom att en tyngd eller annat hindrande föremål fästs vid hästen. Rörelsefriheten får inte heller begränsas genom att hästen binds upp, genom att olika delar av hästens kropp binds samman eller genom att hästen binds samman med en annan häst.</p>	<p>Hästar är flyktdjur och kan skada sig allvarligt om dylika anordningar används.</p>
3 kap	<p>1 § Vid en anläggning där hästar hålls under den kalla årstiden ska alla hästar samtidigt kunna beredas utrymme i stall.</p>	<p>För att reducera kostnaderna eller för att man skaffat för många hästar händer det att djurhållare vill hålla hästarna ute i skift. D.v.s. man har färre stallplatser än hästar på anläggningen. Detta är inte acceptabelt. Vid extrem väderlek, exempelvis storm, måste alla djur kunna beredas skydd.</p>
	<p>2 § De mått som anges i dessa föreskrifter är minsta mått och centrummått för normal inredning om inte annat anges.</p> <p>Mindre avvikelse från föreskrivna mått kan dock godtas i befintliga stallar under förutsättning att följande kriterier uppfylls.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Djurmiljön i stallet som helhet är mycket god, 2. konsekvenserna av måttavvikelsen bedöms endast ha ringa påverkan på hästen avseende den funktion som måttföreskriften syftar till, 3. måttavvikelsen innebär inte någon ökad risk för skador, stress eller ohälsa hos hästarna, samt 4. måttavvikelsen innebär inte att tillsynen och skötseln av hästarna försvåras. <p>Detsamma gäller vid ombyggnad av stallar som förprövas om länsstyrelsen vid förprovningen bedömer att kriterierna i punkterna 1 - 4 ovan uppfylls i stallet efter åtgärden och att planlösningen i stallet är god.</p>	<p>Tidigare föreskrift som medgav att mindre avvikelser från måttbestämmelserna kan godtas har varit mycket omdiskuterad, inte minst av många kommunala djurskyddsinspektörer som upplevt regeln som svårtillämpad. Föreskriften har därför gjorts om för att få en ökad tydlighet. Utrymmeskraven utgår från hästarnas storlek. Under de förutsättningar som anges i paragrafen kan den lokala kontrollmyndigheten godta en mindre avvikelse. Hästens mankhöjd, kroppslängd, normala hållning (högt eller lågt ansatt hals), temperament, hur mycket den vistas i stallet är faktorer som bör ligga med i bedömningen om avvikelsen är acceptabel för det enskilda djuret. Som exempel kan nämnas att en grupp shetlandsponnyer med lång daglig utevistelse sannolikt inte påverkas av att minimihöjden på 220cm underskrids något. En motsvarande avvikelse i takhöjd har sannolikt en större påverkan på en häst med högt ansatt hals och god resning.</p>
	<p>3 § Hästar som hålls i stall ska hållas i utrymmen som uppfyller minst de mått som anges i tabellerna nedan.</p>	<p>I den internationella litteraturen finns olika rekommendationer för förvaringsutrymmen för djur. De svenska måtten ligger något under vad som ofta rekommenderas för boxutrymme och i linje med vad som</p>

	(Tabellerna är inte återgivna i föreskriftsmotiven)	rekommenderas för spiltor. Det är därför viktigt att poängtera att boxmått i allra högsta grad är minimimått. Det innebär att mindre avvikelser svårigen kan godtas för boxmått. Det kan möjligen ske för korta hästar som vistas mycket ute. (Ett arabiskt fullblod är ofta avsevärt kortare än en nordsvensk brukshäst med samma mankhöjd). Då det saknas entydig vetenskaplig forskning som visar hur stor en spilta eller box ska vara har utrymmeskraven i dessa föreskrifter inte ändrats. En ändring bedöms få stora ekonomiska konsekvenser och det saknas belägg för att nuvarande utrymmeskrav är negativa ur djurskyddssynpunkt.
	<p>4 § I nybyggda stallutrymmen avsedda för stadigvarande hästhållning som tas i bruk efter denna författnings ikraftträdande, ska hästar hållas i box eller ligghall. Detsamma gäller stallutrymmen som genomgått förprövningspliktig till- eller ombyggnad och som tas i bruk efter denna författnings ikraftträdande.</p> <p>Sådana stallbyggnader som vid förprövning enligt 5 § djurskyddsförordningen godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt innan denna författnings ikraftträdande omfattas inte av kravet i första stycket.</p>	<p>Uppbindning i spilta innebär en fixering som hindrar hästen från att utföra vissa beteenden som att röra sig och klia sig. Hästar har genom evolution utvecklats till djur med ett stort rörelsebehov. Det saknas belägg för att påstå att rörelsebehovet minskat med människans domesticering och avel av hästar. Om hästar ges möjlighet och motiveras genom exempelvis fodersök rör de sig normalt sett under större delen av dygnet. I flera länder anser man att spiltförvaring inte är förenligt med gott djurskydd och i flera förbundsrepubliker i Tyskland är spilthållning förbjuden. När hästen står uppbunden mot en vägg reduceras dess möjlighet att överblicka sin omgivning vilket leder till att hästen måste ha en ökad uppmärksamhet bakåt. Utländska studier har även visat att hästar i spilta uppvisar en hög frekvens stereotypa beteenden. Hästarnas utrymme m.m. i dessa studier är dock inte helt jämförbara med svenska förhållanden. För att fasa ut den permanenta spiltförvaringen ska nya anläggningar med den uppställningsformen inte byggas. Det är dock fortfarande tillåtet att använda befintliga spiltor.</p> <p>Nyproduktion av skötselspiltor, foderspiltor, träningsspiltor, spiltor för korttidsuppställning är tillåten.</p>

	<p>5 § Takhöjden i det utrymme där hästar hålls eller tillfälligt binds ska vara minst 1,5 × mankhöjden, dock lägst 2,2 m. Takhöjden mäts från den nivå hästen står på till takkonstruktionens eller annan byggnadsdetaljs lägsta nivå.</p> <p>Takkonstruktioner eller andra byggnadsdetaljer placerade rakt ovanför box- eller spiltvägg ska inte inräknas i takhöjden.</p>	<p>Tillräcklig takhöjd är av betydelse framförallt ur två aspekter. Dels ska hästen kunna stå i normal ställning och inte slå i taket om den reagerar snabbt och kastar upp huvudet, dels är den viktig för att ventilationen ska fungera på ett bra sätt.</p>								
	<p>6 § Dörröppningar där hästar passerar ska vara utformade så att de kan passera på ett lugnt och säkert sätt.</p> <p><i>Allmänna råd till 3 kap 6 §</i> <i>Fritt öppningsmått i boxdörr och stalldörr bör vara minst 1,2 × 2,2 m</i></p>	<p>Box- och ytterdörrar ska vara tillräckligt stora så att häst och förare kan passera på ett säkert sätt för att undvika skador och för att möjliggöra snabb utrymning vid exempelvis brand. Se brandskyddsregler.</p>								
	<p>7 § Golv och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta och i övrigt vara utformade så att hästarna kan förflytta sig säkert på dem.</p> <p><i>Allmänna råd till 3 kap. 7 §</i> <i>Stallgångar bör ha minst följande bredd:</i></p> <table data-bbox="295 1400 798 1668"> <tr> <td><i>bakom hästar som hålls i spilta</i></td> <td><i>3,0 m</i></td> </tr> <tr> <td><i>mellan två spiltrader i ridskolestall</i></td> <td><i>3,5 m</i></td> </tr> <tr> <td><i>mellan två boxrader eller boxrad och vägg</i></td> <td><i>2,5 m</i></td> </tr> <tr> <td><i>mellan två boxrader när anspänning sker i stallgången</i></td> <td><i>3,5 m</i></td> </tr> </table>	<i>bakom hästar som hålls i spilta</i>	<i>3,0 m</i>	<i>mellan två spiltrader i ridskolestall</i>	<i>3,5 m</i>	<i>mellan två boxrader eller boxrad och vägg</i>	<i>2,5 m</i>	<i>mellan två boxrader när anspänning sker i stallgången</i>	<i>3,5 m</i>	<p>Hästarna måste kunna resa sig utan problem och förflytta sig säkert och avslappnat. Halt underlag skapar osäkerhet, hästen spänner sig och riskerar dessutom att fläka sig eller få andra skador. Underlaget på liggytor ska vara jämnt så att hästarna kan vila bekvämt.</p> <p><i>Beroende på verksamheten måste stallgångens bredd anpassas för att undvika skador på hästar och människor</i></p>
<i>bakom hästar som hålls i spilta</i>	<i>3,0 m</i>									
<i>mellan två spiltrader i ridskolestall</i>	<i>3,5 m</i>									
<i>mellan två boxrader eller boxrad och vägg</i>	<i>2,5 m</i>									
<i>mellan två boxrader när anspänning sker i stallgången</i>	<i>3,5 m</i>									
	<p>8 § Liggytorna ska ge god liggkomfort och vara försedda med strö eller vara konstruerade på ett sätt som ger motsvarande komfort.</p> <p>Liggytorna ska hållas torra och rena. Strömedel ska vara av lämplig typ och ha god hygienisk kvalitet.</p>	<p>Hästar behöver ligga för att kunna drömma och vila optimalt (REM-sömn). Bädden ska vara tillräckligt tjock för att möjliggöra bekväm vila och för att suga upp urin så att ytan hålls torr. Den hygieniska kvaliteten är viktig. Hästen står ofta under stor del av dygnet med nosen i foder och bädd och exponeras för stora mängder mikroorganismer och damm som kan vara</p>								

		skadliga fr.a. för luftvägarna om strömedlet är av dålig hygienisk kvalitet.
	9 § Stallutrymmen ska rengöras noggrant minst en gång per år.	Vid den årliga rengöringen ska i normalfallet strömedel avlägsnas, inredningen rengöras och golvet sopas rent. Desinfektion är inte ett krav om inte risk för smittspridning föreligger.
	10 § Boxväggar eller boxdörrar samt skiljeväggar mellan spiltor ska vara utformade så att hästarnas sociala behov tillgodoses. Dessa ska även vara utformade så att skaderisken minimeras. Tillverkningsmaterial ska ha tillräcklig hållfasthet för att stå emot hästsparkar.	Hästar har stort utbyte av social kontakt och de blir lugnare av att kunna se, höra och nosa på andra hästar. I vissa fall kan det vara befogat med tät vägg t.ex. för vissa hingstar, vissa ston med föl, i gäststallar etc. Hästar som trivs ihop kan ges möjlighet att sträcka huvudet över till grannens box. För dessa hästar kan man även ha boxar med helt eller delvis öppen överdel. Hästar har behov av lugn och ro bland annat när de äter. De har en social gräns på ca 2 m, inom vilken de vid exempelvis foderintag tydligt signalerar att de inte vill ha sällskap. Det är viktigt att krubbor placeras eller väggar utformas så att hästen har möjlighet till både social kontakt och lugn och ro. I befintliga stallar sker detta ofta genom att en skiva sätts upp mot en del av gallret i boxmellanväggen. I nyproducerade boxar eller spiltor kan väggen utformas så att båda dessa behov är tillgodosedda. Boxväggar ska vara stabila och tåla att hästar rullar och kliar sig mot dem. Det tidigare regelverket L100 innehöll allmänna råd med tabeller över fria mått för boxgaller. Tabellerna grundade sig på hästens mankhöjd. Hästpopulationen har förändrats med många nya raser av olika typ. Mankhöjd är därför inte längre en lämplig grund för beräkning av fria mått i boxgaller. Istället ligger den enskilda hästen och dess fysiska förutsättningar i aktuell stallmiljö som grund för beräkning av fria mått i galler. Vid stående galler är det viktigt att vid mindre avstånd ta hänsyn till underkåkens bredd, hovarnas bredd och vid större avstånd beakta risken för att hästen fastnar med exempelvis huvudet. Vid liggande galler och mindre avstånd utgör hovarnas höjd beräkningsgrund. Vid

	<p><i>Allmänna råd till 3 kap. 10 §</i> <i>Boxväggar och skiljeväggar mellan spiltor bör vara utformade så att:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. hästarna kan se och höra andra hästar,</i> <i>2. hästarna kan ha fysisk kontakt med varandra,</i> <i>3. hästar som visar aggression mot varandra inte skadar eller stör varandra,</i> <i>4. hästarna inte kan fastna med hov, huvud eller käke,</i> <p><i>Andra punkten gäller inte om det är uppenbart olämpligt att hästarna har fysisk kontakt.</i></p>	<p>liggande galler och större avstånd ska framförallt risken för att hästen kan trä in i huvudet och fastna eller bli hängande i en has beaktas. Boxgaller, i den mån de behövs kan med fördel bestå av rutgaller. Att betänka vid användandet av rutgaller är att hovar på föl kan vara så små som 40 mm i diameter. Rutgaller med 5 mm tråd har i en studie visat sig ha mycket stor hållfasthet och minskar enligt vetenskaplig expertis risken för att hästar fastnar och skadar sig i gallret.</p>
	<p>11 § Om fölning sker på annan plats än i fölningsbox ska stoet ha möjlighet att gå undan. Det tillgängliga utrymmet för stoet ska minst motsvara det som anges för fölningsbox i tabell 2, 3 §.</p>	<p>Om stoet ska föla inomhus krävs större boxarea för att minska risken för att stoet lägger sig för nära väggen under fölningen eller trampar på fölungen. Fölning kan med fördel ske utomhus om vädret och markerna är lämpliga och tillsynen kan ordnas. Även när sto och föl stallas upp ska de hållas i utrymme motsvarande fölningsbox.</p>

	<p>12 § Hästar som behöver särskild vård ska kunna tas omhand lösgående i ett närbeläget utrymme och ska där vid behov kunna stallas upp individuellt. Utrymmet ska ha ett klimat som hästarna är vana vid.</p> <p>För utgångshästar och för hästar som under den kalla årstiden hålls i stallar med utomhusliknande klimat ska det även finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att deras behov av termisk komfort tillgodoses.</p> <p><i>Allmänna råd till 3 kap. 12 § De utrymmen som avses i 12 § bör kunna hysa minst var 25:e häst.</i></p>	<p>Kravet ställs för att sjuka eller skadade hästar ska få vila, äta och skötas om i lugn och ro och under goda förhållanden. Hästar trivs i regel inte ensamma och vissa blir mycket oroliga om de lämnas själva. Det är en fördel om en annan lämplig häst kan stallas upp som sällskap. I stall med både spiltor och boxar kan hästar byta plats för att tillgodose kravet. Boxar kan även monteras upp i ligghallen.</p> <p><i>Stallar med färre än 25 hästar ska ha minst en box tillgänglig.</i></p>
	<p>13 § Hästar får, i samband med aktiviteter som de transporteras till, vid behov förvaras i transportfordonet. Detta gäller endast hästar som inte oroas av denna typ av uppstallning och om förhållandena i transportfordonet är goda. Hästar ska vid dessa tillfällen ses till minst en gång per timme.</p> <p>Vid de tillfällen som anges i första stycket får hästar förvaras i transportfordonet nattetid om samtliga villkor för uppstallning i box kan tillgodoses.</p>	<p>Under endagstävlingar finns det oftast inte stallplatser tillgängliga för de hästar som transporterats till tävlingen. Man startar ofta i flera klasser vilket innebär väntan mellan klasserna. För hästar som är vana att resa innebär det ofta inga problem att stå en stund i transporten där de kan utfodras och vila. Krav bör dock ställas på utökad tillsyn eftersom utrymmet är utformat för förvaring under transport vilket innebär att det är betydligt smalare än en ordinarie spilta. Hästar som motsätter sig lastning eller som visar tecken på oro när de står i transportutrymmet får inte stå uppställda i transportfordonet. I samband med tävling etc. kan det ibland finnas behov av att förvara hästar i fordonet även nattetid. För att djurskyddet ska upprätthållas och för att hästen ska kunna vila bekvämt ska transportfordonet i dessa fall uppfylla alla krav för korttidsuppstallning såsom tillräcklig boxarea, takhöjd, ventilation m.m. Det är inte tillåtet att förvara hästar uppbundna i transportfordonet nattetid eftersom risken finns att hästar som inte är vana att stå i spilta binds upp.</p>
	<p>14 § Stall ska ha ett klimat som är anpassat till de hästar som vistas där, (termisk komfort).</p>	<p>Hästar ska varken frysa eller svettas när de vistas i stallet. Hull och hårlag är viktiga faktorer som påverkar den termiska komforten. Hästar med normalt hull tål</p>

		<p>kallt klimat bättre än hästar med dåligt hull. Om hästarna är klippta på vintern är det ofta nödvändigt att använda täcke även inomhus om temperaturen i stallet är låg.</p>
	<p>15 § Samtliga hästar i stallet ska tillförsäkras kontinuerlig tillförsel av frisk luft.</p>	<p>Ventilationen i ett häststall får aldrig strypas helt. Det är av yttersta vikt för hästarnas hälsa att det finns tillräckligt med tilluft som distribuerar frisk luft till de utrymmen där hästarna hålls. Minimiventilation är 50-100 m³/tim och häst (ca 500kg) och maximiventilation som måste kunna åstadkommas en varm sommardag för samma häststorlek är ca 300 m³/tim och häst.</p>
	<p>16 § I ett stall får hästar endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden. Ammoniak: 10 ppm Koldioxid: 3000 ppm Svavelväte: 0,5 ppm Organiskt damm: 10 mg/m³</p>	<p>Ammoniak och svavelväte påverkar luftvägarnas försvarsmekanism vilket kan leda till luftvägsproblem. Mängden koldioxid är ett mått på ventilationen. För höga nivåer indikerar dålig ventilation vilket tillsammans med organiskt damm predisponerar för luftvägssjukdom. Hästar är jämförelsevis mycket känsliga för dålig luftkvalitet. Kroniska förändringar i lungorna uppträder ofta om närmiljön (luftkvalitet, foder, strömedel) är av dålig hygienisk kvalitet.</p>
	<p>17 § I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation.</p>	<p>En fungerande nödventilation i häststallar kan utgöras av öppningsbara fönster och dörrar.</p>
	<p>18 § I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern endast undantagsvis överstiga 80 procent, såvida inte stalltemperaturen understiger 10° C. I sådana fall får den numeriska summan av stalltemperaturen och relativa fuktigheten inte överstiga 90. I oisolerade stallar får den relativa fuktigheten inte annat än undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter.</p>	<p>Värme och fuktighet leder till en ökad tillväxt av mikroorganismer såsom mögelsvampar och bakterier. Denna form av miljöpåverkan kan leda till bl.a. luftvägsproblem hos hästar.</p>
	<p>19 § Utgödslingssystem ska vara utformade så att luft inte kan strömma via utgödslingssystemet till</p>	<p>Eftersom stallar ofta har undertrycksventilation finns risken att luft sugts från utgödslingssystemet och kommer</p>

	stallavdelningen.	ut i stalluften. Det kan resultera i höga gödselgashalter vilket är skadligt för hästarna.
	20 § Häststall får vara försett med andra ljusinsläpp för dagsljus än fönster.	Ljuset påverkar hästarnas hormonspel och styr t.ex brunstcykel och hårfällning. Andra ljusinsläpp kan vara stora dörröppningar t.ex i en ligghall, ljusgenomsläppligt tak. Belysningen ska placeras så att djuren inte bländas och vara tillräcklig så att tillsyn kan ske. Ligghallar är ofta enklare byggnader placerade en bit ifrån annan bebyggelse. Elektricitet finns inte alltid framdragen och de bör därför undantas från kravet på artificiellt ljus.
	21 § Stallar ska vara försedda med fast monterad belysning som inte förorsakar hästarna obehag och som medger att tillsyn kan utövas utan svårigheter. Kravet på fast monterad belysning gäller inte för ligghallar under förutsättning att tillräcklig belysning som möjliggör tillsyn är ordnat på annat sätt.	Anledningen till att kravet på artificiell belysning inte finns för ligghallar är att det kan styra hallens placering. För att djur ska nyttja en ligghall ska den vara rätt placerad gärna på en hög plats med god uppsikt över omgivningen. Om krav ställs på fast belysning finns risken att hallen placeras utifrån tillgången på elnät. För att bedriva tillsyn i ligghallar kan vid behov bärbar belysning användas. En liten ficklampa kan svårligen ge tillräckligt ljus medan en handstrålkastare sannolikt fungerar väl i sammanhanget.
	22 § Buller i stallar får inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar hästarnas hälsa menligt. I stall får hästar endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA.	
	23 § Föremål och ämnen som kan skada hästarna ska förvaras så att de är oåtkomliga för dessa.	Hästar har en naturlig nyfikenhet och vill gärna undersöka föremål. Saker och ämnen som kan skada dem måste därför förvaras utom räckhåll. Detta gäller både i stallet och utomhus. Som exempel kan nämnas uppfällbara sadelhängare som ska fällas ner efter användning. Karbinhaken är en mycket vanlig utrustningsdetalj i samband med hästhållning. Bl.a. används karbinhakar för att hänga upp vattenhinkar och vid uppbinding av hästar. Om haken öppnas genom att man trycker in den ena

		<p>delen kan hästar manipulera med haken och fastna, vilket kan leda till omfattande skador i munnen. Täckeshängare placeras ofta på boxfronten. Dessa är åtkomliga för hästen om boxen är försedd med halvdörr eller saknar galler. Utformningen måste då vara sådan att käke, hov eller huvud inte kan fastna. När hängaren utgörs av ett liggande rör som sitter en bit ner på väggen kan hästen haka i röret med underkäkständerna, kasta sig bakåt och skada sig. Saltstenshållare, krubbor etc. kan förändras genom korrosion och få vassa kanter som innebär en skaderisk.</p>
	<p>24 § Fönster, belysningsanordningar, elektriska ledningar och andra elinstallationer samt speglar som hästarna kan nå i det utrymme där de normalt vistas, ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utformade så att hästarna inte kan skadas.</p>	<p>Hästar undersöker gärna sin omgivning, de har dessutom stor räckvidd och når upp till en höjd av 1,65 x mankhöjden när de sträcker huvudet uppåt. Fönster kan vara försedda med skydd eller vara konstruerade av okrossbart material. Spegel i ridhus måste döljas med t.ex draperi när hästar vistas lösa där, risken finns annars att de hoppar in i spegeln i tron att det finns en likadan manege på andra sidan sargen.</p>
	<p>25 § Vid ny-, till-, eller ombyggnad av stallar ska dessa utformas så att det för hästarna finns godtagbart byggnadstekniskt eller likvärdigt skydd mot brand samt godtagbara förutsättningar att rädda hästarna vid brand.</p> <p>Detsamma gäller när en stallbyggnad ändras eller används på ett sätt som innebär en ökad brandrisk eller om verksamheten i stallet eller intilliggande utrymmen helt eller delvis ändras till annan verksamhet.</p> <p>Reparations- och underhållsåtgärder omfattas inte av första stycket.</p> <p><i>Allmänna råd till 3 kap. 25 § Lantbrukets brandskyddskommittés rekommendationer bör följas vid nybyggnad och större om- och tillbyggnad av häststall.</i></p>	<p>Allt fler bränder startar i djurstall. Kraven utökas därför med att <i>”det för hästarna ska finnas godtagbart byggnadstekniskt eller likvärdigt skydd mot brand”</i>. Vid stallbränder är det mycket svårt att hinna rädda djuren. Den kommunala räddningstjänsten hinner endast i undantagsfall fram i tid för att hjälpa till med djurräddning. Med hänsyn till den komplexa miljön i ett djurstall är det viktigt att tekniska utrustning, installationer och byggnadsmaterial är lämpliga ur brandskyddssynpunkt. Tillägget i paragrafen (se andra stycket) syftar till att öka brandsäkerheten för djuren genom att öka brandsäkerheten i hela byggnaden. En förändring av utrymmen som inte används för djurhållning men som ligger i stallbyggnaden kan innebära en ökad brandrisk. Som exempel kan nämnas en loge som börjar användas som maskinuppställningsplats eller verkstad och därigenom får en ökad brandrisk.</p>

	<p>26 § Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet ska upprätthållas vid elavbrott.</p>	<p>Exempelvis system för vattning, utfodring och ventilation kan påverkas om elförsörjningen bryts. Alternativ som möjlighet att ta vatten ur brunn eller vattendrag, att kunna öppna upp fönster och dörrar eller ha tillgång till reservverk ska finnas.</p>
4 kap	<p>1 § Hästar ska utfodras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. med individuellt anpassad och välbalanserad fodergiva, 2. med daglig tillräcklig tillgång till grovfoder för att tillgodose behovet av växtfiber och sysselsättning, 3. så att deras behov av långa ättider tillgodoses, samt 4. så att de inte blir över- eller underviktiga i förhållande till sitt användningsområde. <p>Ytterligare bestämmelser om foder finns i 3 § djurskyddslagen.</p>	<p>Hästar har ett stort behov av att tugga. Hästar på bete ägnar ca 16-18 tim/dag till att äta. Om mängden är för liten blir ättiden för kort och risken ökar för att hästen utvecklar ett stereotypt beteende vilket är ett tecken på brister i miljö och skötselrutiner. Den svenska rekommendationen för dagligt intag av grovfoder är minst 1,2 kg t.s./100 kg kroppsvikt. Grovfodret kan utgöras av t.ex. gräs, hö, hösilage, ensilage, halm men hästar äter också gärna vissa typer av bark och grenar vilket ger ett tillskott av den nödvändiga växttråden. Fri tillgång till grovfoder är att rekommendera till häst. För att upprätthålla kroppstemperaturen i kallt väder måste hästen öka foderintaget. Att beta är ett naturligt beteende för hästen. Den får då tillfredställa både sitt behov av att tugga och av att söka foder. Vissa hästar kan av veterinärmedicinska skäl inte tillåtas beta. Det kan exempelvis gälla hästar som lätt utvecklar fång. Övervikt är ett annat hälsoproblem hos hästar där ett av de sjukdomstillstånd som kan uppstå som följd av övervikten är fång. Hästar som lätt blir överviktiga kan utfodras med grovfoder med lägre näringsinnehåll såsom halm och magert hö i kombination med att hästarna motiveras till rörelse genom att foderplatser och vatten placeras så att hästarna måste förflytta sig mellan dem för att få tillgång till foder och vatten.</p>
	<p>3 § I de fall hästar inte har fri tillgång till dricksvatten ska de erbjudas vatten och ges möjlighet att dricka sig otörstiga minst två gånger dagligen jämnt fördelat över dygnet.</p> <p>Ytterligare bestämmelser om vatten finns i 3 § djurskyddslagen.</p>	<p>Hästars dricksbeteende innebär att de i regel vill dricka stora mängder vatten vid ett fåtal tillfällen. Sommartid ökar vattenbehovet. Vatten bör därför finnas ständigt tillgängligt i hagar och stall. Vattnet ska hålla god hygienisk kvalitet. Hästar kan i regel dricka sjö- och bäckvatten. Om vattendrag i hagar håller dålig hygienisk</p>

		kvalitet ska hästarna förses med annat friskt vatten. Hästar som saknar fri tillgång tillförs lämpligen vatten morgon och kväll.
	<p>4 § Utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att hästarna lugnt och naturligt kan inta sitt foder och vatten.</p> <p><i>Allmänna råd till 4 kap. 4 §</i> <i>Ätspiltor i lösdriftssystem och spiltor i foderstationer bör vara försedda med en avskiljningsanordning bakom hästarna.</i> <i>Hästar bör ha fri tillgång till dricksvatten.</i> <i>Automatiska vattenkoppar bör ha ett</i></p>	<p>Kravet gäller ute såväl som inne. Hästars flockbeteende måste beaktas när utfodrings- och vattningssystem dimensioneras. Om flera hästar hålls i flock måste flera eller alla kunna äta och dricka samtidigt om inte systemet är uppbyggd på individuellt styrda foderautomater. De ranglåga hästarna får annars inte i sig tillräckligt med foder och vatten eftersom de oftast väljer att följa ledaren i flocken istället för att stanna och dricka eller äta. I innemiljön måste krubbor placeras så att hästarna får äta ostört. Hästar konkurrerar i princip alltid om kraftfoder även om de är kommer överens i andra sammanhang. Hästarna ska kunna dricka på ett naturligt sätt. De föredrar att dricka från vattenspegel. Hink är ett bra alternativ men vanligt är att det finns vattenkoppar. Kopporna måste ge ett tillräckligt stort flöde. Om flödet i koppen är dåligt dricker hästarna mindre vilket bl.a. kan leda till förstoppning och kolik. Hur stort flödet måste vara är inte exakt utforskat men 3 liter/minut är för lite och 8 liter/minut är tillräckligt. Utfodringsanordningar måste placeras så att hästarna kan stå avspänt och inte behöver sträcka sig uppåt för att dricka eller äta. Den naturliga ät- och drickställningen för en häst är att äta från marken/golvet. Av hygieniska skäl är det inte alltid möjligt att åstadkomma i stallmiljö men grovfodret som hästen ägnar flera timmar åt att äta ska helst läggas på golvet eller i en låg krubba så att hästen får en normal tuggrörelse och ett fysiologiskt tandslitage.</p>

	<p><i>flöde på minst 6 liter per minut.</i> <i>För hästar som vintertid hålls i utrymmen där temperaturen sjunker under noll grader bör vattningsfunktionen frostskyddas.</i></p>	
<p>5 kap</p>	<p>1 § Hästar ska normalt sett dagligen ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter. För föl och unghästar upp till 12 månaders ålder ska denna rastning ske tillsammans med minst en annan häst. Första stycket gäller inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hästar som på grund av skada eller sjukdom inte bör röra sig fritt, 2. när hästar tillfälligt befinner sig på annan ort än där de stadigvarande hålls, 3. om det är nödvändigt för att skydda hästarna vid onormala väderleksförhållanden, 4. om det är nödvändigt för att skydda hästarna från skador eller sjukdom vid onormala markförhållanden som inte kunnat förebyggas, 5. om det är nödvändigt för att skydda hästarna mot allvarliga insektsangrepp, 6. om det finns en omedelbar fara för rovdjursangrepp som rimligen inte kan undanröjas på annat sätt. <p>Andra stycket gäller inte om risk för oönskad betäckning föreligger.</p>	<p>Hästar har ett fysiskt och i varierande grad mentalt behov av att röra sig. Unghästar och hingstar är de hästkategorier som har störst rörelsebehov. Vanligen används rasthagar men även större beteshagar och t.ex. ridhus kan nyttjas för ändamålet. Den minsta nödvändiga arean för att hästar ska kunna röra sig fritt i sina naturliga gångarter varierar mellan hästar till stor del baserad på deras storlek. Vetenskapligt finns inget fastställt minimimått. Som jämförelse kan nämnas att man i Danmark har diskuterat runt 300 kvm som minsta area för en häst av halvblodstyp om den skall kunna röra sig enligt angivna krav. I Tyskland rekommenderas minst 300 kvm med en sida som är minst 30 m för 3 hästar som är vana vid varandra. Dessa areor är att betrakta som små och skaderisken ökar sannolikt om oroliga eller livliga hästar hålls i för små hagar. En rekommendation är att hagarna görs så stora som möjligt. I invanda flockar kan arean/häst sannolikt minskas något.</p> <p>För hästar som tränas tillgodoses rörelsebehovet delvis med motion men hästar ska även ges möjlighet att röra sig lösa utan inverkan av yttre faktorer. De ska kunna rulla sig och röra sig i olika gångarter. Hästar som p.g.a. skada ska hålla sig i stillhet får vistas i mindre hage. De flesta hästar mår bra av att vistas ute så mycket som möjligt. För unga hästars sociala utveckling är det av yttersta vikt att de får umgås med artfränder. Därför är det ett krav att de ska hållas och vistas ihop med minst en annan häst.</p> <p>Kravet att hästar normalt dagligen ska kunna röra sig fritt dagligen gäller inte om hästen tillfälligt är på en tävlingsplats, ett djursjukhus, under långturer etc. Det gäller inte heller om hästen p.g.a. konvalescens måste förvaras i box. Om vädret eller</p>

		förhållandena ute är så dåliga att det från djurskyddssynpunkt är direkt olämpligt att släppa ut hästarna får de tillfälligt hållas inomhus. Exempel kan vara storm, plötslig halka, åskväder. Under betessäsongen förekommer i vissa delar av landet stora mängder bitande eller blodsugande insekter såsom myggor, knott eller broms. Hästarna kan behöva hållas inne för att skyddas mot dessa. Detsamma gäller även vid omedelbar fara för rovdjursangrepp.
	2 § Sådan rastning som avses i 1 § ska ske utomhus i rast- eller beteshagar. Där möjlighet saknas att anlägga rast- eller beteshagar kan sådan rastning istället ske i ridhus, paddock eller motsvarande.	Hästar ska ges möjlighet att vistas ute. Solljus har betydelse för hästens ämnesomsättning och luften är bättre. I områden med mycket begränsad marktillgång kan det vara svårt att anlägga rasthagar utomhus.
	3 § Hästar ska sommartid hållas och skötas på ett sådant sätt att risken för att de ska utsättas för svåra insektsangrepp minimeras.	Hagar kan vara placerade så att vinden fläktar. Om hästar går tillsammans kan de hjälpa till att vifta bort insekter från varandra med svansen. Effektiva insektsmedel för häst finns på marknaden. I vissa fall kan särskilda insektstäckan skydda från svåra angrepp. Ibland kan det hjälpa att ha hästarna inomhus del av dygnet eller att ha tillgång till ligghall eller motsvarande för att gå in i och söka skydd.
	4 § Vid halka ska sådana åtgärder vidtas att hästarna kan förflytta sig säkert.	Beroende på vilken kategori hästar som berörs kan lämpliga åtgärder vara broddade beslag, sandning eller annan åtgärd som motverkar halt underlag.
	5 § Markytor som är hårt belastade av hästarna ska vara dränerade eller naturligt ha motsvarande egenskaper.	Mark som belastas hårt av hästar blir snabbt söndertrampad om underlaget består av matjord, lera, träck etc. Hästarna tvingas då trampa runt i gytta vilket predisponerar för hudinfektioner, hovproblem m.m. Om hästarna utfodras på marken blir fodret dessutom förorenat.
	6 § Betesmarker, rasthagar och drivningsvägar ska vara fria från föremål med uppenbar risk att skada hästarna. Uppenbart riskabla områden ska avgränsas så att de blir oåtkomliga för hästarna.	Hästar är nyfikna och reagerar snabbt och med stor kraft. Skadorna kan därför bli omfattande om det finns t.ex. vassa föremål, saker de kan fastna i, giftigt material m.m. där de vistas. Djupa diken och sankmarker som hästarna kan gå ner sig i behöver avgränsas. Även om de

		normalt inte går ut i sank mark frivilligt så kan de bli skrämnda och rusa besinningslöst.
	<p>7 § Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att hästar som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte skadas. Stängseltrådar och stängselnät ska vara väl sträckta.</p> <p><i>Allmänna råd till 5 kap. 7 §</i> <i>Elstängsel bör utformas så att materialet brister om en häst fastnar.</i></p>	<p>En risk med utevistelse är att hästar skadar sig på dåliga stängsel. Elektriska stängsel används vanligen för att hägna in betesmarker. Om trådarna hänger eller om strömmen är dålig finns risken att hästarna kan fastna i tråden.</p> <p><i>De flesta trådar är tvinnade och fungerar som en såg om en häst fastnar och kämpar för att komma loss. Skadorna blir i dessa fall omfattande och kan leda till att hästar måste avlivas.</i></p>
	<p>8 § Stängsel som innehåller taggtråd får inte användas.</p> <p>Befintliga taggtrådsstängsel för häst får dock brukas till och med den 31 december 2009. Om sådant taggtrådsstängsel används gäller dock följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. stängsel som innehåller taggtråd får inte vara elektrifierade. Dock får elektrifierad elstängseltråd monteras på stängsel som innehåller taggtråd om fastsättningsanordningen utförs på ett sådant sätt att ett horisontellt minimiavstånd av 150 mm mellan elstängseltrådarnas och taggtrådarnas vertikalkplan säkerställs, 2. taggtråden ska jordas på återkommande avstånd, samt 3. elstängseltråden ska monteras på den sida som djuren hålls på. 	<p>Reglerna ska motverka att hästarna fastnar i taggtråden. Efter en övergångsperiod ska taggtråd inte användas till häststaket eftersom skadorna kan bli mycket omfattande om en häst fastnar i taggtråden.</p>
	<p>9 § Endast hästar som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden får hållas som utgångshästar. En ytterligare förutsättning för att hålla utgångshästar är att de yttre förhållandena såsom terräng och markbeskaffenhet är lämpliga för hästarna.</p>	<p>Hästars temperaturhärdighet är individuell. Generellt kan inte sägas att vissa raser är mer lämpade som utgångsdjur och andra inte. Hästarnas allmäntillstånd, hull, hårlag ålder och ämnesomsättning är några faktorer som påverkar deras köldtålighet. De yttre förhållandena är också av stor betydelse. I ett kallt torrt klimat är pälsens isolerande förmåga god. Vid regn och blåst kyls hästen lättare ner. För en väl fungerande utedrift är det av mycket stor</p>

	<p><i>Allmänna råd till 5 kap. 9 §</i> <i>Hästar som ska hållas som utegångshästar bör, för att utveckla en lämplig hårrem, vänjas vid utevistelsen i god tid före den kalla årstiden.</i></p>	<p>vikt att marken tål den höga belastning som blir fallet när hästar hålls på en begränsad yta under lång tid.</p> <p><i>Tidigt på hösten anpassar sig hästen till klimatet om den ges möjlighet att vistas ute. Pälsansättning och hull anpassas och hästens förmåga att klara kylan förbättras.</i></p>
	<p>10 § Utegångshästar ska ha tillgång till ligghall som ger dem skydd mot nederbörd och vind samt en torr och ren liggplats.</p> <p><i>Allmänna råd till 5 kap 10 §</i> <i>Om en ligghall inte har en helt öppen sida bör den ha flera öppningar för att undvika att ranghöga hästar hindrar övriga hästar från att gå in eller ut ur ligghallen.</i></p>	<p>För att djuren ska kunna ligga och vila bekvämt och sova REM-sömn behöver de ha tillgång till en torr och ren liggplats. Vid hårt väder kan de ha ett behov av att söka skydd och ibland av att torka upp i hårremmen.</p> <p><i>För att alla djur ska ha tillgång till byggnaden krävs att den har tillräckliga öppningar.</i></p>
6 kap	<p>1 § Hästar ska ha tillsyn minst en gång dagligen. Nyfödda, sjuka eller skadade hästar och hästar som betar sig onormalt ska ses till oftare. Detsamma gäller för högräktiga ston, särskilt vid tiden kring fölningen.</p>	<p>Både förhållanden i stallet t.ex belysning, placering av boxar och spiltor och förvaring av hästar utomhus ska möjliggöra tillsyn av hästarna. Även hästar som går på sommarbete ska ses till minst en gång dagligen. Vikt ska läggas vid att kontrollera att djuren betar sig normalt, om de har synliga skador samt om de äter, dricker, urinerar och har avföring som vanligt. Tillsyn över djur som går på bete innebär kontroll av att de betar sig normalt samt om de har synliga skador. Tillsyn över de hästkategorier som behöver kontrolleras oftare ska ske flera gånger dagligen och även nattetid vid behov.</p>
	<p>2 § Automatiska system och anordningar som inverkar på djurskydd och djurhälsa ska kontrolleras dagligen.</p>	<p>För att säkerställa att djurens behov tillgodoses och att de inte utsätts för risker måste t.ex vattenkopparnas funktion kontrolleras dagligen. Detsamma gäller foderautomater, skrittmaskiner, ventilationsanläggningar etc.</p>
7 kap	<p>1 § Om det finns särskilda skäl kan Djurskyddsmyndigheten medge</p>	

	undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.	
	4 § Bestämmelser om straff för brott mot dessa föreskrifter finns i 36 § djurskyddslagen.	